

Mål C-409/23

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

4 juli 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Hoge Raad der Nederlanden (Nederländerna)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

30 juni 2023

Kärande:

Arvato Finance BV

Svarande:

MI

Saken i det nationella målet

Det nationella målet rör en obetald skuld i samband med ett onlineköp vid vilket kunden har använt en betaltjänst som gör det möjligt att betala i efterhand.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Förevarande begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF avser fordringar som grundas på en betaltjänst som gör det möjligt att betala i efterhand och hur sådana fordringar ska bedömas mot bakgrund av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (nedan kallat konsumentkreditdirektivet)

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 1) Ingår dröjsmålsränta och utomrättsliga kostnader i konsumentens sammanlagda kreditkostnad, i den mening som avses i artikel 3 g i

konsumentkreditdirektivet, och ska dessa kostnader beaktas vid bedömningen av huruvida det rör sig om ett ”ränte- och avgiftsfritt” kreditavtal eller ett kreditavtal ”för vilka endast obetydliga avgifter ska betalas”, i den mening som avses i artikel 2.2 f i kreditkonsumentdirektivet.

- 2) Har det för svaret på fråga 1 betydelse huruvida dröjsmålsränta och utomrättsliga kostnader ska betalas enligt lag eller har avtalats? Har det – för det fall det rör sig om avtalad dröjsmålsränta och avtalade utomrättsliga kostnader – någon betydelse huruvida den ränta och de kostnader som ska betalas enligt avtalsvillkoren är högre än vad som skulle ha betalats enligt lag?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG, artiklarna 2, 3, 5, 10 och 19.

Anförda nationella bestämmelser

Burgerlijke Wetboek (civillagen, nedan kallad BW), artiklarna 6:96 (ekonomisk skada), 7:57–73 (genomförande av direktiv 2008/48).

Besluit van 16 oktober 1991 (Besluit kredietvergoeding) (förordning av den 16 oktober 1991 om ersättning för kreditkostnader).

Wet van 28 september 2006, houdende regels met betrekking tot de financiële markten en het toezicht daarop [Wet op het financieel toezicht (wft)], (lag av den 28 september 2006 om bestämmelser för de finansiella marknaderna och tillsyn över dessa [lagen om finansiell tillsyn (wft)]), artikel 1:20 (undantag från tillämpningsområdet) och artikel 4:32 och följande artiklar (undantag från tillämpningsområdet).

Besluit van 12 oktober 2006, houdende regels met betrekking tot het gedragstoezicht op financiële ondernemingen (Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft) (förordning av den 12 oktober 2006 om bestämmelser rörande tillsyn över finansiella företag (förordning om tillsyn över finansiella företag Wft)), artikel 1 (definition av ”konsumentens sammanlagda kreditkostnad”).

Besluit van 15 november 2006 (Vrijstellingsregeling Wft) (förordning av den 15 november 2006 (undantagsordning Wft)), artiklarna 3c och 43 (beviljande av kostnadsfritt betalningsansånd undantas från tillståndsplikt wft).

Besluit van 27 maart 2012 (Besluit vergoeding voor buitengerechtigde incassokosten) (förordning av den 27 mars 2012 (förordning om ersättning för utomrättsliga inkassokostnader)).

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Arvato tillhandahåller betaltjänsten AfterPay, som möjliggör betalning i efterhand. Vid onlineköp erbjuder den aktuella nätbutiken kunden AfterPay som en av betalningsmetoderna.
- 2 Den 27 februari 2019, eller däromkring, köpte MI tre produkter från en nätbutik. Hon använde sig av betalningsmetoden AfterPay och betalade en avgift (*payment fee*) på 1 euro för detta.
- 3 I Arvatos betalningsvillkor anges bland annat
 - att kunden efter att ha accepterats av AfterPay endast kan betala till Afterpay,
 - att betalningsfristen är 14 dagar, om inte annat avtalats,
 - att om kunden inte betalar inom denna frist på 14 dagar blir det utestående beloppet direkt utkrävbart, utan att en formell underrättelse skickas ut,
 - att utebliven betalning inom denna tidsfrist i tur och ordning medför i) en påminnelse, ii) en andra skriftlig påminnelse och debitering av en avgift för administrativa kostnader, iii) ett betalningskrav och debitering av ytterligare avgifter för administrativa kostnader,
 - att kunden ska betala lagstadgad ränta från och med den dag då betalningsfristen löper ut, och att avgifter för administrativa kostnader ska betalas enligt lagen om utomrättsliga inkassokostnader (6:96 BW).
- 4 Den 27 februari 2019 skickade Arvato ett e-postmeddelande till MI med en betalningsöversikt. I betalningsöversikten angavs ett totalbelopp inklusive mervärdesskatt på 38,97 euro, varav 1 euro i betalningsavgift, och att betalningen skulle ske senast den 13 mars 2019.
- 5 Efter att ha skickat flera betalningspåminnelser skickade Arvato den 6 december 2019 ett betalningskrav till MI och krävde betalning av de beställda produkterna och betalningsavgiften.
- 6 Vid kantonrechter te Arnhem yrkade Arvato att MI skulle förpliktas att betala 80,20 euro (det förfallna beloppet plus inkassokostnader), jämte ränta beräknat på 38,97 euro från och med den 9 oktober 2020. Arvato minskande sitt krav genom att avstå från betalningsavgiften.

- 7 Kantonrechter har ställt 20 tolkningsfrågor till Hoge Raad, den hänskjutande domstolen, som i sin tur har ställt två tolkningsfrågor till EU-domstolen.

Parternas huvudargument

- 8 Begäran om förhandsavgörande innehåller inte några uppgifter om detta.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 9 Med dröjsmålsränta och utomrättsliga kostnader avses den ränta och den ersättning av kostnader för att erhålla betalning utanför domstol som ska betalas – antingen enligt ett kreditavtal eller enligt lag – för det fall kredittagaren inte fullgör sin betalningsskyldighet enligt kreditavtalet.
- 10 Enligt artikel 6:96.2 c BW är gäldenärer som är skyldiga att betala skadestånd enligt lag även skyldiga att ersätta rimliga kostnader för att erhålla betalning utanför domstol. Om gäldenären är en fysisk person som inte bedriver yrkes- eller näringsverksamhet är det enligt artikel 6:96.5 BW inte möjligt att ta ut en högre avgift för dessa kostnader än den som följer av förordningen om ersättning för utomrättsliga inkassokostnader. Avgiften utgörs av en procentandel av skuldbeloppet, vilken är lägre ju högre skuldbeloppet är. Avgiften får inte understiga 40 euro och inte överstiga 6 775 euro.
- 11 För kreditavtal som konsumentkreditdirektivet är tillämpligt på, och som därför inte omfattas av undantaget i artikel 2.2 f i konsumentkreditdirektivet (artikel 7:58.2 e BW), innebär artikel 7:76.4 BW att kreditgivaren inte får fastställa eller ta ut en högre kreditavgift än den som föreskrivs i förordningen om ersättning för kreditkostnader. I den högsta tillåtna kreditavgiften ingår även dröjsmålsränta och utomrättsliga kostnader. Kreditgivaren kan därför inte med stöd av förordningen om ersättning för utomrättsliga inkassokostnader göra anspråk på ersättning för utomrättsliga inkassokostnader som överstiger den högsta tillåtna kreditavgiften.
- 12 Det är inte möjligt att utifrån konsumentkreditdirektivet och EU-domstolens praxis avseende detta direktiv avgöra om dröjsmålsränta och utomrättsliga kostnader ska betraktas som kreditkostnader och om dessa ska beaktas vid bedömningen av huruvida det rör sig om ”ränte- och avgiftsfria kreditavtal” eller kreditavtal ”för vilka endast obetydliga avgifter ska betalas”. Det finns både faktorer som talar för och faktorer som talar emot ett jakande svar på dessa frågor.
- 13 Följande två faktorer talar för att fråga 1 ska besvaras jakande:
 - I) Enligt EU-domstolens praxis innehåller artikel 3 g i konsumentkreditdirektivet en vid definition av begreppet ”konsumentens sammanlagda kreditkostnad”, utan begränsning av vilken typ av avgifter som kan tas ut av en konsument inom ramen för kreditavtalet eller hur de ska motiveras (se exempelvis C-84/19).

- II) Av den förhandsinformation som ska ges enligt artikel 5 i konsumentkreditdirektivet framgår att detta direktiv utgår från att vid ingående av kreditavtal kan dröjsmålsränta och avgifter för underlåtenhet att fullgöra avtalsförpliktelserna inkluderas i de i artikel 3 g i detta direktiv nämnda ”avgifter som konsumenten” (vid försenad betalning) ”måste betala i samband med kreditavtalet och som kreditgivaren känner till”.

14 Följande tre faktorer talar för att fråga 1 ska besvaras nekande:

- I) Undantaget för ”ränte- och avgiftsfria kreditavtal” i artikel 2.2 f i konsumentkreditavtalet skulle bli innehållslöst om den ränta och de avgifter som avses i detta undantag även omfattade den ränta och de utomrättsliga kostnader som redan enligt lag ska betalas vid utebliven betalning.
- II) Ett jakande svar skulle kunna leda till att en varuleverantör, som i sina allmänna villkor föreskriver att dröjsmålsränta och ersättning för utomrättsliga kostnader ska betalas, omfattas av konsumentkreditdirektivet om leverantören på fakturan har beviljat konsumenten en betalningsfrist.
- III) Det finns inget skäl att inkludera dröjsmålsavgifter i ”konsumentens sammanlagda kreditkostnad” om villkoren för beviljandet av krediten och övriga omständigheter i det enskilda fallet gör det möjligt att anse att skyldigheten att betala dröjsmålsavgifter ingår i kreditgivarens intäktsmodell.

15 Om fråga 1 ska besvaras jakande, och i än högre grad om fråga 2 ska besvaras nekande, är kreditavtal som leverantörer av betaltjänster ingår med konsumenter för att göra det möjligt för dessa att betala i efterhand i regel inte undantagna från tillämpningsområdet för konsumentkreditdirektivet, såsom detta har genomförts i avsnitt 1 i avdelning 7.2A BW.

16 Det är således nödvändigt att besvara dessa frågor för att fastställa vilka avgifter som Arvato enligt nationell rätt kan kräva att MI ska betala.